

قوه قضائیه

مطالعه‌ی موردی

اسلام‌پروری

شهرام محمدزاده

مرکز آموزش قوه قضائیه

عنوان قراردادی :	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور :	مطالعه موردی کلاهبرداری/شهرام محمدزاده ؛ تهیه و تنظیم مرکز آموزش قوه قضاییه.
مشخصات نشر :	تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری :	ج.
شابک :	۲۰۰۰۰ ریال: ۳-۱۹۷-۴۸۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی :	فیبا
موضوع :	اسناد حقوقی -- ایران -- جعل
موضوع :	Legal documents -- Forgeries -- Iran
موضوع :	کلاهبرداری و کلاهبرداران -- ایران
موضوع :	Swindlers and swindling -- Iran
شناسه افزوده :	محمدزاده، شهرام، ۱۳۴۵ -
شناسه افزوده :	ایران. قوه قضائیه. مرکز مطبوعات و انتشارات
شناسه افزوده :	قوه قضائیه. مرکز آموزش
رده بندی کنگره :	KM۲۲۴۳۴
رده بندی دیویی :	۳۵۵/۲۰۱
شماره کتابشناسی ملی :	۶۱۹۷

وبسایت: <http://judpub.ir> کد ملی: ۱۵۹۹۶۵۳۳۱۶ تلفن: ۰۲۱-۸۸۱۹۹۹۰۴

نشانی: تهران، خیابان حافظ، نبش خیابان سمیه، مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه

مرکز مطبوعات و انتشارات
قوه قضائیه

عنوان: مطالعه‌ی موردی کلاهبرداری

مؤلف: شهرام محمدزاده (مستشار دادگاه عالی انتظامی قضات)

تهیه و تنظیم: مرکز آموزش قوه قضائیه

مدیر اجرایی: علی عظیمی‌نیا

کارشناس: ویداسادات موسوی

ناشر: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه

شابک: ۳-۱۹۷-۴۸۰-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۲۰۰/۰۰۰ ریال

تیراژ و نوبت چاپ: ۱۰۰۰ نسخه - چاپ اول - خرداد ۱۳۹۹

مرکز پخش، فروشگاه و نمایشگاه دائمی: تهران - خیابان حافظ - نبش خیابان سمیه - ساختمان شماره ۳ قوه قضائیه

شماره‌های تماس: ۰۲۱-۸۸۱۹۹۹۰۴ - ۰۲۱-۸۸۱۹۹۹۱۳

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار.....
۱۱	درآمد.....
۱۳	قضیه‌ی شماره‌ی ۱: کلاهبرداری (Fraud / Swindling).....
۱۵	شرح قضیه.....
۱۷	گفتار اول: «مانور متقلبانه» و تقدم آن بر تحصیل مال.....
۱۷	۱. رفتار مجرمانه.....
۱۷	۲. وسیله‌ی ارتکاب جرم.....
۱۸	۳. ریب بپاییده.....
۱۹	۴. توجیه به سوی متقلبانه.....
۲۰	گفتار دوم: «دستور عدم پرداخت چک».....
۲۱	۱. دستور عدم پرداخت به بانک.....
۲۳	۲. دستور عدم پرداخت به یک تضمین شده و مسافرتی.....
۲۵	۳. شبیه‌سازی امضای صاحب چک.....
۲۵	گفتار سوم: «تحصیل مال از طریق مشروع».....
۲۵	۱. جرم‌انگاری تحصیل مال از طریق نامشروع.....
۲۶	۲. مفهوم نامشروع.....
۲۷	۳. مفهوم خلاف قانون.....
۲۷	۴. تفاوت تحصیل مال نامشروع و تحصیل مال به طریق نامشروع.....
۳۰	۵. تعیین عنوان مجرمانه.....
۳۰	گفتار چهارم: «ترک تعقیب».....
۳۳	گفتار پنجم: «رد مال».....
۳۳	۱. مفهوم رد مال.....
۳۴	۲. تحلیل رد مال در قوانین موضوعه (شکلی و ماهوی).....
۳۸	۳. مطالبه‌ی ضرر و زیان ناشی از کلاهبرداری.....
۴۱	۴. مداخله‌ی شخص ثالث در دعوی کیفری.....
۴۴	۵. مسئولیت شرکای جرم به رد مال.....

۶. مسئولیت منتقل الیه به رد مال ۴۵
- گفتار ششم: «مرور زمان» تعقیب بزه کلاهبرداری ۴۸
۱. انواع مرور زمان ۴۹
۲. نحوه‌ی محاسبه مبدأ مرو زمان ۵۷
۳. عوامل قطع و تعلیق مرور زمان ۶۱
- گفتار هفتم: بروز اختلاف بین بازپرس و دادستان و مرجع حل آن ۶۵
۱. مفهوم قرار نهایی ۶۶
۲. موارد اختلاف در قرارهای نهایی و مرجع حل آن ۶۷
- برآه ۷۳

قضیه‌ی رده‌ی ۲: جرایم کلاهبرداری

- ۷۵ (Crimes Considered as Fraud)
- شرح قضیه ۷۷
- گفتار اول: بزه «انتقال غیر قانونی مال غیر» ۷۹
۱. پیشینه‌ی تقنینی ۷۹
۲. عنصر مادی بزه انتقال مال غیر ۸۰
۳. کنش گران بزه انتقال مال غیر ۹۲
۴. عنصر روانی بزه انتقال مال غیر ۹۳
- گفتار دوم: انتقال مال غیر با به رهن گذاشتن آن ۹۵
۱. مفهوم و ماهیت حقوقی عقد رهن ۹۵
۲. مسئولیت کیفری ناشی از انتقال رهنه ۹۹
- گفتار سوم: واکنش اجتماعی نسبت به کنش گران بزه انتقال مال غیر ۱۰۱
۱. مجازات اصلی ۱۰۱
۲. رد مال ۱۰۲
- گفتار چهارم: معامله‌ی معارض ۱۱۰
۱. پیشینه‌ی تقنینی ۱۱۰
۲. تعریف معامله‌ی معارض ۱۱۲
۳. مقایسه‌ی معامله‌ی معارض با کلاهبرداری و انتقال مال غیر ۱۱۳
۴. عنصر مادی بزه معامله‌ی معارض ۱۱۴

۱۲۳.....	۵. عنصر روانی بزه معاملهی معارض.....
۱۲۵.....	گفتار پنجم: پیش فروش ساختمان و جرایم در حکم کلاهبرداری.....
۱۲۶.....	۱. مفهوم و ماهیت قرارداد پیش فروش.....
۱۲۸.....	۲. اقسام قرارداد پیش فروش.....
۱۲۹.....	۳. تحقق بزه کلاهبرداری و جرایم در حکم آن.....
۱۳۱.....	برآمد.....
۱۳۳.....	منابع.....

پیشگفتار

یکی از سؤال‌های مهم و اساسی در عرصه‌ی آموزش‌های ضمن خدمت شغلی این است که چگونه می‌توان از تأمین و تحقق اصل ارتباط آموزش با کار مطمئن شد؟! از جمله پاسخ‌هایی که برای تأمین این اصل طراحی گردیده استفاده از روش آموزش «مطالعه موردی»^۱ می‌باشد. امروزه استفاده از این روش که پیشینه آن در غرب به سال ۱۸۸۰ میلادی در دانشکده حقوق دانشگاه هاروارد منسوب می‌شود، تبار وسیعی پیدا کرده و در فرهنگ بومی ما نیز استفاده از این روش در مدارس فقهی، حوزی، بقعای طولانی دارد.

به طور خلاصه در این شیوه آموزشی ابتدا صورت مسأله با بیان سلسله مسائل و وقایعی که در حین رسیدگی به موضوعات قضایی اتفاق افتاده است تبیین می‌شود. سپس با استناد از قواعد و اصول علمی به توصیف و تحلیل و ارزیابی مراحل گزارش شده پرداخته می‌شود. این روش آموزشی، در حوزه حقوق برای ایجاد ارتباط بین نظریه و دین با روی قضای و نیازهای عملی کار قضایی و نیز ربط همزمان آن با مواد قانونی کاربرد فراوان دارد. روش مزبور موجب تعمیق یادگیری و توسعه‌ی ارتباط میان منابع حقوق می‌شود.

کتاب پیش رو از جمله آثاری است که به دستای بهره‌مندی از این روش آموزشی به قلم توانای استاد محترم جناب آقای دکتر سهرام محمد زاده تدوین شده است. امیدواریم این اقدام در مسیر توسعه علمی دستگاه قضایی مؤثر واقع شود.

در پایان لازم است از زحمات کارشناسان محترم واحد تدوین متون آموزشی مرکز آموزش قوه قضاییه به ویژه سرکار خانم ویداسادات موسوی تقدیری نماییم.

مرکز آموزش قوه قضاییه